

YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön,
Unescon suosituksia ja sopimuksia n:o 14

**SUOSITUS LAAJOJEN VÄESTÖPIIRIEN
MAHDOLLISUUKSISTA OSALLISTUA
JA VAIKUTTAA KULTTUURIELÄMÄÄN**

Suomen Unesco-toimikunta
Helsinki 1988

**YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön,
Unescon suosituksia ja sopimuksia n:o 14**

**SUOSITUS LAAJOJEN VÄESTÖPIIRIEN
MAHDOLLISUUKSISTA OSALLISTUA
JA VAIKUTTAA KULTTUURIELÄMÄÄN**

**Hyväksytty Unescon yleiskokouksen 19. istunnossa
Nairobissa 30.11.1976**

**Suomen Unesco-toimikunta
Helsinki 1988**

SUOSITUS LAAJOJEN VÄESTÖPIIRIEN MAHDOLLISUUKSISTA OSALLISTUA JA VAIKUTTAA KULTTUURIELÄMÄÄN

Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön (Unescon) yleiskokous kokoontui 19. istuntoonsa Nairobissa lokakuun 26. ja marraskuun 30. päivän välisenä aikana vuonna 1976.

Yleiskokous muistuttaa, että yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen 27. artiklan mukaan ”jokaisella on oikeus vapaasti osallistua yhteiskunnan kulttuurielämään, nauttia taiteista ja päästä osalliseksi tieteen edistyksestä ja sen tuomista eduista”.

Yleiskokous muistuttaa, että Unescon perussäännön johdannossa todetaan, että kulttuurin levittäminen ja ihmiskunnan kasvattaminen oikeudenmukaisuuteen, vapauteen ja rauhaan on ihmisarvolle välttämätöntä.

Yleiskokous muistuttaa Unescon yleiskokouksen 14. istunnossaan marraskuun 4. päivänä vuonna 1966 hyväksymän kansainvälisen kulttuuriyhteistyön periaatejulistuksen sopimusehdoista ja erityisesti 1. artiklasta, jossa todetaan, että ”jokaisella kulttuurilla on itseisarvonsa, jota on kunnioitettava ja vaalittava”, ja 4. artiklasta, jossa erikseen määritellään, että kansainvälisen kulttuuriyhteistyön yksi tavoite on ”antaa jokaiselle ihmiselle mahdollisuus hankkia tietoa, nauttia kaikkien kansojen taiteista, päästä osalliseksi tieteen edistyksestä kaikkialla maailmassa ja sen tuomista eduista sekä rikastuttaa omalta osaltaan kulttuurielämää”, ja myös Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökongressin päätösasiakirjan sopimusehdoista, joiden mukaan osanottajavaltioiden ”jotka haluavat edistää rauhan lujittamista, kansojen välistä ymmärtämystä ja ihmisen persoonallisuuden henkistä kehittämistä rotuun, sukupuoleen, kieleen ja uskontoon katsomatta” tulisi asettaa itselleen tavoitteeksi edistää kaikkien pääsyä osalliseksi omista kulttuurisaavutuksistaan.

Yleiskokous on sitä mieltä, että kulttuurikehitys ei vain täydennä ja säätele yleistä kehitystä vaan on myös todellinen edistyksen välikappale.

ISBN 951-47-2146-2
ISSN 0357-4067

Helsinki 1988
Yliopistopaino

Yleiskokous on sitä mieltä:

- (a) että kulttuuri on yhteiskuntaelämän erottamaton osa ja että kulttuuripolitiikkaa täytyy sen vuoksi tarkastella laajasti yleisen valtiollisen politiikan yhteydessä. Kulttuuri on perusolemukseltaan yhteiskunnallinen ilmiö, joka on seurausta yksilöiden liittymisestä yhteen ja heidän yhteisestä luovasta toiminnastaan,
- (b) että kulttuuri on ihmiselämän tärkeä osa ja että siitä on tulossa yksi ihmiskunnan kehityksen päätekijöistä; tämän kehityksen olennainen ehto on, että taataan yhteiskunnan henkisten voimavarojen jatkuva kasvu, mikä perustuu kaikkien sen jäsenten tasapainoiseen kehitykseen ja heidän luovutensa vapaaseen ilmaisuun,
- (c) että kulttuuri ei ole yksinomaan teosten ja tiedon kertymä, jonka eliitti tuottaa, kokoaa ja säilyttää saattaakseen sen kaikkien ulottuville. Kulttuuria ei myöskään ole vain se, mitä rikkaan menneisyyden ja kulttuuriperinnön omaava kansa tarjoaa muille esimerkkinä sellaisesta, mitä näiden oma historia ei ole kyennyt tarjoamaan. Kulttuuri ei ole vain sitä, että pääsee osalliseksi taiteen ja humanismin saavutuksista, vaan se on samalla kertaa tiedon hankkimista sekä tietyn elämäntavan ja yhteydenpidon tarve.

Yleiskokous on sitä mieltä, että ihmisellisten perusarvojen ja ihmisarvon kehitykselle on välttämätöntä, että mahdollisimman monet ihmiset ja yhdistykset osallistuvat vapaasti valitsemiinsa monimuotoisiin kulttuuritoimintoihin. Laajojen väestöpiirien mahdollisuus päästä osalliseksi kulttuurista voidaan taata vain luomalla sellaiset yhteiskunnalliset ja taloudelliset olot, jotka tekevät heille mahdolliseksi paitsi nauttia kulttuurin saavutuksista myös aktiivisesti osallistua yleensä kulttuurielämään ja kulttuurin kehittämiseen.

Yleiskokous on sitä mieltä, että kulttuurista osalliseksi pääseminen ja kulttuurielämään osallistuminen ovat saman asian toisiaan täydentävät puolet, kuten niiden keskinäinen vuorovaikutus osoittaa - osalliseksi pääsy voi edistää kulttuurielämään osallistumista ja osallistuminen voi laajentaa osalliseksi pääsyä antamalla sille todellista merkitystä. Pelkkä kulttuuriin kuuluminen ilman osallistumista jättää vääjäämättä kulttuurin kehittymisen tavoitteet saavuttamatta.

Yleiskokous toteaa, että kulttuuritoiminta usein koskettaa vain hyvin pientä osaa väestöstä. Sitä paitsi olemassaolevat järjestelyt ja käytetyt keinot eivät aina vastaa niiden tarpeita, jotka ovat erityisen heikossa asemassa riittämättömän koulutuksen, alhaisen elintason, heikkojen asuinolosuhteiden ja yleensä taloudellisten ja yhteiskunnallisten ongelmien takia.

Yleiskokous toteaa, että todellisuuden ja julistettujen ihanteiden, ilmoitettujen aikomusten, ohjelmien tai odotettujen tulosten välillä vallitsee usein suuri ristiriita.

Yleiskokous on sitä mieltä, että laajojen väestöpiirien kulttuurielämään osallistumiseen pyrkivien keinojen ja menettelytapojen sekä niiden tavoitteiden ja sisältöjen määrittely on välttämätöntä ja kiireellistä, mutta että ratkaisuvaihtoehdot eivät voi olla täysin samoja kaikissa maissa valtioiden erilaisten yhteiskunnallis-taloudellisten ja poliittisten olosuhteiden vuoksi.

Yleiskokous vahvistaa uudelleen periaatteet valtioiden itsemääräämisoikeudesta, toisten maiden sisäisiin asioihin puuttumattomuudesta, oikeuksien yhtäläisyydestä ja kansojen oikeudesta päättää omista asioistaan.

Yleiskokous on tietoinen jäsenvaltioiden velvollisuudesta toteuttaa kulttuuripolitiikkaa, joka edistää Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjassa, Unescon perussäännössä, kansainvälisessä taloudellisten, yhteiskunnallisten ja sivistyksellisten oikeuksien yleissopimuksessa ja kansainvälisen kulttuuriyhteistyön periaatejulistuksessa esitettyjä tavoitteita.

Yleiskokous pitää mielessään, että sellainen taloudellisen ja yhteiskunnallisen epätasa-arvon poistaminen, joka estää laajojen väestönsien pääsyn osalliseksi tieteen ja teknologian perustana olevasta tiedosta ja estää heitä tiedostamasta omia kulttuuritarpeitaan, edellyttää näiden väestönsien laajemman osallistumisen mahdollistamista. Tällaisina esteinä voidaan lisäksi nähdä muutosten vastustaminen ja kaikenlaiset muut esteet, olivatpa ne sitten poliittisia, kaupallisia tai suljettujen yhteisöjen vastustuksena ilmeneviä.

Yleiskokous on sitä mieltä, että osalliseksi pääsyn ja osallistumisen ongelma voidaan ratkaista yhteisillä lähestymistavoilla, jotka ulottuvat monille elämäntilanteille. Nämä lähestymistavat tulisi kuitenkin eriyttää kunkin yhteisön erityispiirteiden mukaisesti.

sesti, jolloin muodostuisi todellinen perustavia valintoja edellyttävä elämisen malli.

Yleiskokous on sitä mieltä, että kysymykset kulttuurista osalliseksi pääsemisestä ja osallistumisesta kulttuurielämään kuuluvat olennaisina osina yleiseen yhteiskuntapolitiikkaan, joka käsittelee työntekijöiden oloja ja järjestäytymistä, vapaa-aikaa, perhe-elämää, kasvatusta ja koulutusta, kaupunkisuunnittelua ja ympäristöä.

Yleiskokous on tietoinen siitä tärkeästä osasta, joka kulttuuri- ja yhteiskunnallisessa elämässä voi olla nuorilla, joiden tehtävänä on osaltaan vaikuttaa yhteiskunnan kehitykseen ja edistykseen; vanhemmilla, erityisesti siksi, että heillä on ratkaiseva vaikutus lasten kulttuurikasvatukseen ja heidän luovuutensa kehittämiseen; ikääntyvillä ihmisillä, joilla on mahdollisuus suorittaa uusia yhteiskunnallisia ja kulttuuritehtäviä; työntekijöillä, koska heillä on aktiivinen panos annettavanaan yhteiskunnallisiin muutoksiin; taiteilijoilla kulttuuriarvojen luojina ja ylläpitäjinä; kulttuurityöntekijöillä, joiden tehtävänä on varmistaa kaikkien väestöosien tuloksellinen osallistuminen kulttuurielämään sekä ottaa selvälle ja tuoda julki heidän toiveensa tekemällä tässä asiassa yhteistyötä yhteisöjen omien edustajien kanssa.

Yleiskokous on sitä mieltä, että osalliseksi pääsy ja osallistuminen, joiden olisi annettava jokaiselle mahdollisuus ei vain saada hyötyä vaan myös ilmaista itseään kaikilla yhteiskunnallisen elämän aloilla, edellyttävät mitä suurinta vapautta ja suvaitsevuuutta kulttuurikasvatuksessa, kulttuurin luomisessa ja levittämässä.

Yleiskokous on sitä mieltä, että kulttuurielämään osallistuminen edellyttää yksilön persoonallisuuden ja sen itseisarvon tunnustamista ja myös Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan ja ihmisoikeuksia käsittelevien kansainvälisten laillisten asiakirjojen julistamien ihmisen perusoikeuksien ja -vapauksien toteuttamista. Yksilön kulttuurikehitystä estävät muun muassa sellaiset ilmiöt kuin hyökkäävyyspolitiikka, kolonialismi, uuskolonialismi, fasismi ja rotusorto kaikissa muodoissaan ja ilmenemistävoissaan.

Yleiskokous on sitä mieltä että kulttuurielämään osallistumiseen kuuluu identiteetistä, aitoudesta ja arvoista kiinni pitäminen. Identiteetin eheyttä jäytävät nyky-yhteiskunnissa monet

tekijät, jotka juontavat juurensa varsinkin huonosti sopivien esikuvien ja epätäydellisesti omaksutun tekniikan yleisyydestä.

Yleiskokous on sitä mieltä, että kulttuuri-identiteetistä kiinni pitämisen ei tulisi johtaa erillisten ryhmien syntymiseen, vaan siihen pitäisi päinvastoin liittyä halu laajaan ja toistuvaan yhteydenpitoon ryhmien kesken. Tämä yhteydenpito on perusvaatimus, jota ilman tämän suosituksen tavoitteita ei voida saavuttaa.

Yleiskokous pitää mielessään sen olennaisen tehtävän, joka on yleissivistävällä koulutuksella, kulttuuri- ja taidekasvatuksella, taidekoulutuksella sekä työn- ja vapaa-ajan muodoilla täysipainoisen kulttuurikehityksen kannalta, varsinkin elinikäisen koulutuksen näkökulmasta.

Yleiskokous on sitä mieltä, että joukkoviestimet voivat rikastuttaa kulttuuria sekä avaamalla ennennäkemättömiä kulttuuri-kehityksen mahdollisuuksia auttamalla yksilöiden piilevien kulttuuri- ja populaarisuuden esiintuloa, kulttuurin perinteisten muotojen säilyttämistä ja popularisoimista, sen uusien muotojen luomista ja levittämistä, että muuttamalla ryhmien välisen viestinnän välineiksi ja edistämällä väestön suoraa osallistumista.

Yleiskokous on sitä mieltä, että osalliseksi pääsyn ja osallistumisen perimmäinen tavoite on kohottaa koko yhteiskunnan henkistä tasoa ja kulttuurin tasoa humanististen arvojen pohjalta ja antaa kulttuurille humanistinen ja demokraattinen sisältö. Tämä taas edellyttää toimenpiteitä "kaupallisen massakulttuurin" vahingollisia vaikutuksia vastaan, jotka uhkaavat kansallisia kulttuureita ja ihmiskunnan kulttuurikehitystä, joltavat persoonallisuuden halventamiseen ja vaikuttavat erityisen vahingollisesti nuorisoon.

Yleiskokous on saanut käsiteltäväkseen istunnon työjärjestyksen 28. kohtana ehdotukset laajojen väestöpiirien mahdollisuuksista osallistua ja vaikuttaa kulttuurielämään.

Yleiskokous on päättänyt kahdeksannessatoista istunnossaan, että tätä kysymystä varten olisi luotava kansainväliset säännökset jäsenvaltioille osoitettavan suosituksen muodossa.

Yleiskokous hyväksyy tänä marraskuun kahdentenäksentoistenäkuudentena päivänä vuonna 1976 tämän suosituksen.

Yleiskokous suosittelee, että jäsenvaltiot toteuttavat seuraavia sopimusehtoja ryhtymällä lainsäädännöllisiin tai muihin tarpeellisiin toimiin - kunkin valtion perustuslaillisen käytännön ja harkittavana olevan kysymyksen luonteen mukaisesti - tässä suosituksessa muotoiltujen periaatteiden ja ohjeiden soveltamiseksi omilla alueillaan.

Yleiskokous suosittelee, että jäsenvaltiot saattavat tämän suosituksen niiden viranomaisten, laitosten ja järjestöjen tietoon, jotka voivat auttaa varmistamaan laajojen väestöpiirien kulttuurielämään osallistumisen ja siihen vaikuttamisen.

Yleiskokous suosittelee, että jäsenvaltiot toimittavat sille sen määrääminä aikoina ja sen määräämässä muodossa selostukset niistä toimista, joihin ne ovat ryhtyneet tämän suosituksen johdosta.

I Suosituksen määritelmät ja soveltamisala

1. Tämä suositus koskee kaikkia niitä toimenpiteitä, joihin jäsenvaltioiden tai viranomaisten tulisi ryhtyä kulttuuritoiminnan keinojen ja välineiden demokratisoimiseksi niin, että kaikilla yksilöillä on mahdollisuus vapaasti ja täysipainoisesti osallistua kulttuurin luomiseen ja päästä osalliseksi sen eduista yhteiskunnallisen kehityksen vaatimusten mukaisesti.

2. Suosituksen tarkoitusperiä varten:

- (a) *kulttuurista osalliseksi pääsemisellä* tarkoitetaan jokaisen käytettävissä olevia konkreettisia, suotuisia yhteiskunnallisia ja taloudellisia oloja edellyttäviä mahdollisuuksia saada vapaasti tietoja, koulutusta, tietämystä ja ymmärtämystä ja nauttia kulttuuriarvoista ja kulttuuriomaisuudesta;
- (b) *kulttuurielämään osallistumisella* tarkoitetaan kaikille - ryhmille tai yksilöille - taattuja konkreettisia mahdollisuuksia ilmaista itseään vapaasti, viestiä, toimia ja harjoittaa luovaa toimintaa kehittääkseen mahdollisimman pitkälle persoonallisuuttaan, luodakseen itselleen tasapainoisen elämän ja varmistaakseen yhteiskunnan kulttuurikehityksen;
- (c) *viestinnällä* tarkoitetaan sellaisten ryhmien tai yksilöiden välisiä suhteita, jotka haluavat vapaasti vaihtaa tai jakaa tietoja, ideoita ja tietämystä edistääkseen ajatustenvaihtoa ja yhteistoimintaa, ymmärtämystä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta kunnioittaen toistensa omaperäisyyttä ja erilaisuutta keskinäisen ymmärtämyksen ja rauhan lujittamiseksi.

3. Suosituksen tarkoitusperiä varten:

- (a) *kulttuurin* käsitettä on laajennettu tarkoittamaan ryhmien tai yksilöiden luovuuden ja ilmaisun kaikkia muotoja sekä heidän elämäntavoissaan että taiteellisessa toiminnassaan;
- (b) *laajojen väestöpiirien vapaa ja tasa-arvoinen pääsy osalliseksi kulttuurista* edellyttää yhteiskunnan toimia talous- ja sosiaalipolitiikassa;
- (c) *kulttuurielämään osallistuminen* edellyttää yhteiskunnan eri osapuolien mukanaoloa sekä kulttuuripoliittisessa päätöksenteossa että toimintojen toteuttamisessa ja arvioinnissa;

- (d) vapaa osallistuminen kulttuurielämään liittyy:
- (i) taloudellisen kasvun ja yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden *kehittämispolitiikkaan*,
 - (ii) *elinikäisen koulutuksen politiikkaan*, joka on sovitettu kaikkien tarpeiden ja toiveiden mukaiseksi ja saa heidät tiedostamaan omat älylliset kehittymismahdollisuutensa ja vastaanottokykynsä, antaa heille kulttuuri- ja taidekasvatusta sekä taidekoulutusta, parantaa heidän kykyään ilmaista itseään ja stimuloi heidän luovuuttaan, mahdollistaen täten sen, että he kykenevät paremmin sopeutumaan yhteiskunnallisiin muutoksiin ja osallistumaan täysipainoisemmin yhteiskuntaelämään;
 - (iii) *tiede- ja teknologiapolitiikkaan*, joka pohjautuu päätökseen turvata kansojen kulttuuri-identiteetti;
 - (iv) edistykseen *sosiaalipolitiikkaan*, joka erityisesti pyrkii vähentämään tiettyjä ryhmiä ja yksilöitä rasittavaa epätasa-arvoisuutta ja lopulta poistamaan sen, varsinkin mitä tulee heikoimmassa asemassa olevien elinolosuhteisiin, heidän mahdollisuuksiinsa ja toiveidensa toteutumiseen;
 - (v) *ympäristöpolitiikkaan*, jonka tarkoitus on luoda harkitulla tilankäytöllä ja luonnonsuojelulla elämälle pohjaa, joka johtaa yksilöiden ja yhteisöjen täyteen kehitykseen;
 - (vi) *viestintäpolitiikkaan*, jonka tarkoitus on lujittaa tietojen, ajatusten ja tietämyksen vapaata vaihtoa keskinäisen ymmärtämyksen lisäämiseksi, ja joka tätä varten rohkaisee sekä nykyaikaisten että perinteisten tiedotusvälineiden käyttöä ja laajentamista kulttuuritarkoituksiin;
 - (vii) *kansainvälisen yhteistyön politiikkaan*, joka perustuu kulttuureiden tasa-arvoisuuteen, keskinäiseen kunnioitukseen, ymmärtämykseen, luottamukseen ja rauhan lujittamiseen.

II Lainsäädäntö ja säädökset

4. Jäsenvaltioita kehoitetaan, elleivät ne ole jo menetelleet niin, hyväksymään kansallisen perustuslaillisen käytäntönsä mukaisia lakeja tai säädöksiä tai muuten muuttamaan olemassaolevaa käytäntöä:

- (a) taatakseen ihmisoikeuksina ne oikeudet, jotka koskevat kulttuurielämästä osalliseksi pääsyä ja siihen osallistumista, yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen, taloudellisia, yhteiskunnallisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen ja kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen hengessä, ja Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjassa ja Unescon perussäännössä määriteltyjen ihanteiden ja tavoitteiden mukaisesti;
- (b) varmistaakseen tehokkaasti yhteiskunnan kaikkien jäsenten vapaan pääsyn osallisiksi kansallisesta ja yleismaailmallisesta kulttuurista ilman rotuun, väriin, sukupuoleen, kieleen, uskontoon, poliittisiin vakaumuksiin, kansalliseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, taloudelliseen asemaan tai mihinkään muuhun seikkaan perustuvaa erottelua tai syrjintää ja näin rohkaistakseen väestön kaikkien osien vapaata osallistumista kulttuuriarvojen luomiseen;
- (c) kiinnittääkseen erityistä huomiota naisten täyteen oikeuteen päästä osallisiksi kulttuurista sekä osallistua tehokkaasti kulttuurielämään;
- (d) edistääkseen kansallisten kulttuureiden kehitystä ja levittämistä ja kansainvälisen yhteistyön kehitystä, jotta toisten kansojen kulttuurisaavutukset tulisivat paremmin tunnetuiksi ja ystävyys ja keskinäinen ymmärtämys lujittuisivat;
- (e) luodakseen sopivat olosuhteet, jotta väestö voisi rakentaa yhä aktiivisemmin yhteiskuntansa tulevaisuutta, ottaa vastuuta ja velvollisuuksia ja käyttää oikeuksiaan tässä prosessissa;
- (f) taatakseen kulttuurien tasa-arvoisuuden tunnustamisen, mukaanlukien mahdolliset kansallisten vähemmistöjen ja vieraiden vähemmistöjen kulttuurit, sillä ne ovat osa koko ihmiskunnan perintöä, ja taatakseen niiden kehittämisen kaikilla tasoilla ilman syrjintää; taatakseen kansallisille vähem-

mistöille ja vieraille vähemmistöille täydet mahdollisuudet päästä osallisiksi ja osallistua niiden maiden kulttuurielämään, joissa he asuvat, rikastuttaakseen sitä omalla erityisellä tavallaan, samalla kun varjellaan heidän oikeuttaan säilyttää oma kulttuuri-identiteettinsä;

- (g) suojellakseen, turvatakseen ja edistääkseen kulttuurin kaikkia ilmenemismuotoja kuten kansallisia tai alueellisia kieliä, murteita, sekä entisiä että nykyisiä kansantaiteita ja perinteitä, ja maaseudun kulttuureja sekä muiden yhteiskuntaryhmien kulttuureita;
- (h) varmistakseen, että vammaiset saadaan mukaan kulttuurielämään ja että heillä on mahdollisuus osaltaan edistää sitä;
- (i) varmistakseen yhtäläiset koulutusmahdollisuudet;
- (j) taatakseen ilmaisun ja viestinnän vapauden, joka auttaa vahvistamaan humanismin ihanteita;
- (k) saadaksesen aikaan luovaa työtä edistävät olosuhteet ja taatakseen luovien taiteilijoiden vapauden sekä heidän teostensa ja oikeuksiansa suojelun;
- (l) parantaakseen kulttuuripolitiikan toteuttamisessa tarvittavien eri henkilöstöryhmien ammatillista asemaa;
- (m) varmistakseen, että kulttuuri- ja taidekasvatus ja taiteellinen koulutus saavat niille kuuluvan sijansa koulu- ja oppilaitosten opetussuunnitelmissa, sekä ulottaakseen taideperinnöstä nauttimisen myös koulujärjestelmän ulkopuolella olevaan väestöön;
- (n) lisätäkseen mahdollisuuksia älylliseen, käden taitoihin tai eleisiin perustuvaan luovuuteen, ja rohkaistakseen taiteellista koulutusta, kokemusta ja ilmaisua pyrkimyksenä taiteen liittäminen elämään;
- (o) antaakseen joukkoviestimille niiden riippumattomuuden varmistavan aseman, kiinnittäen asianmukaista huomiota luovien taiteilijoiden ja yleisön tehokkaaseen osallistumiseen; näiden viestimien ei tulisi uhata kulttuurien aitoutta tai huonontaa niiden laatua; niiden ei tulisi toimia kulttuuriherruuden välikappaleina vaan palvella keskinäistä ymmärtämystä ja rauhaa;
- (p) sovittaakseen yhteen velvollisuuden suojella ja edistää kaikkea kulttuuriperintöön, perinteisiin ja menneisyyteen liittyvää ja tarpeen sallia nykyhetken vaatimusten ja nykyisten

näkemyksen ilmaukset;

- (q)
 - (i) suojellakseen ja arvostaakseen yhä enemmän menneisyyden perintöä, ja erityisesti historiallisia muistomerkkejä ja perinteitä, jotka voivat auttaa nopeasti teollistuvia ja kaupungistuvia yhteiskuntia välttämättömän tasapainon säilyttämisessä;
 - (ii) saadaksesen yleisön ymmärtämään kaupunkisuunnittelun ja arkkitehtuurin tärkeyden, ei vain siksi, että ne heijastavat kulttuuri- ja yhteiskuntaelämää, vaan ennenkaikkea siksi, että ne säätelevät juuri elämisen taustaa;
 - (iii) saadaksesen väestön mukaan luonnonmukaisen ympäristön suojelemiseen ja hoitoon sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla, koska luonnonmukaisen ympäristön laatu on olennainen ihmispersoonallisuuden täydelle kehitykselle;
- (r) luodakseen asianomaisten elinten avulla olosuhteet, jotka mahdollistavat sen, että työ ja vapaa-aika kumpikin omalla tavallaan tarjoavat jokaiselle mahdollisuuksia kulttuurin luomiseen, ja laatiakseen sellaiset työ- ja vapaa-aikaa sekä kulttuurilaitosten toimintaa koskevat ehdot, että mahdollisimman suuret väestönosat pääsevät osallisiksi kulttuurista ja osallistuvat kulttuurielämään;
- (s) torjuakseen käsitykset, jotka kulttuuritoiminnan varjolla perustuvat väkivaltaan ja hyökkäävyyteen, ylivaltaan, halveksuntaan ja rotuennakkoluuloihin samoin kuin alentaviin aatteisiin tai menettelytapoihin;
- (t) vahvistaakseen rauhaa ja kansainvälistä yhteisymmärrystä tukevaa toimintaansa kansainvälisen kulttuuriyhteistyön periaatejulistuksen mukaisesti ja rohkaistakseen sellaisten aatteiden ja kulttuuriomaisuuden levittämistä, jotka johtavat rauhan, turvallisuuden ja yhteistyön lujittamiseen.

III Tekniset, hallinnolliset, taloudelliset ja rahalliset toimenpiteet

5. Jäsenvaltioille suositellaan, elleivät ne ole jo tehneet niin, tarpeellisten teknisten, hallinnollisten ja taloudellisten keinojen käyttämistä kulttuuripolitiikan kohottamiseksi siitä vaatimattomasta asemasta, johon se vielä saatetaan luokitella kuuluvaksi, kunnes se saavuttaa toiminnallisesti tehokkaan tason, jotta elinikäisen koulutuksen ja kulttuurikehityksen tavoitteet voitaisiin saavuttaa, ja varmistaa täysin laajojen väestöpiirien mahdollisuudet päästä osallisiksi kulttuurista ja osallistua vapaasti kulttuurielämään. Tätä tarkoitusta varten jäsenvaltioiden tulisi ryhtyä seuraaviin toimiin:

A. Kulttuuritoiminnan tavat

Palvelujen, toimintojen ja päätöksenteon hajasijoitus

6. Jäsenvaltioiden tai asianomaisten viranomaisten tulisi:

- (a) suosia toimintojen hajasijoittamista ja rohkaista paikalliskeskusten kehittämistä kiinnittäen erityistä huomiota harvaanasuttuihin syrjäseutuihin ja alhaisen elintason alueisiin;
- (b) kannustaa, laajentaa ja vahvistaa kulttuuri- ja taidelaitosten verkostoa ei vain suurissa kaupungeissa vaan myös pienemmissä kaupungeissa, kylissä ja lähiöalueilla;
- (c) edistää käyttäjien tarpeisiin parhaiten soveltuvien palvelujen aikaansaamista ja kulttuuritoimintoihin käytettyjen palvelujen yhdistämistä palveluihin, jotka on suunniteltu yhteiskunnalliseen ja kasvatukselliseen työhön ja joiden olisi oltava jossain määrin liikuteltavissa niin, että mahdollisimman laaja yleisö saisi käyttöönsä kaikki ne keinot, jotka tarvitaan tietoisuuden lisäämiseen ja kulttuurikehitykseen;
- (d) kannustaa kaikkien ryhmien ja yksilöiden välistä yhteydenpitoa edistävien julkisten palveluiden käyttöä kulttuuritaroituksiin;
- (e) kannustaa alueiden välistä ja yhteisöjen välistä vaihtoa;
- (f) rohkaista alueellista tai paikallista aloitteentekoa sekä järjestämällä päätöksentekijöille tarvittavat varat asianmukaisilla tasoilla että jakamalla päätösvaltaa toisten kulttuuriongelmissa kiinnostuneiden osapuolten edustajien kanssa,

ja kehittää tätä tarkoitusta varten hallinnollisen päätöksenteon sivukeskuksia;

- (g) kehittää laajojen väestöpiirien taiteellista luovuutta ja kulttuuritoimintaa edistäviä menetelmiä, jotka perustuvat väestön itsensä perustamiin järjestöihin sekä asuinalueilla että työpaikoilla;
- (h) soveltaa erityistoimia tiettyihin epäedullisessa asemassa oleviin ryhmiin ja ympäristöihin, joissa kulttuurielämä on heikosti kehittyntä. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää esim. lapsiin, vammaisiin, sairaaloiden ja vankiloiden asukkaihin ja syrjäseutujen sekä kaupunkislummien asukkaisiin. Päätöksenteko ja vastuu tulisi mahdollisimman suurena määrin antaa toimintoihin osallistuvalla ryhmälle.

Yhteistoiminta

7. Jäsenvaltioiden tai asianomaisten viranomaisten tulisi rohkaista yhteistoimintaa ja yhteistyötä sekä itse toiminnoissa että päätöksenteossa:

- (a) kiinnittämällä erityistä huomiota luoviin epäinstitutionaalisiin ja ei-ammattilisiin kulttuuri- ja taidetoimintoihin ja tukemalla kaikin mahdollisin keinoin kaikenmuotoista harrastustoimintaa;
- (b) järjestämällä paikallisella, alueellisella ja kansallisella tasolla ohjantaa, joka saattaa yhteen asiaomaisten ammattilisten ja yhteiskunnallisten ryhmien edustajat, jotka osallistuvat kulttuuritoiminnan tavoitteiden ja tapojen määrittelyyn.

Ammattiyhdistykset ja muut työntekijäjärjestöt

8. Jäsenvaltioiden tai asianomaisten viranomaisten tulisi ryhtyä kaikkiin sellaisiin toimenpiteisiin, jotka auttavat laajojen väestöpiirien kulttuuri- ja yhteiskunnallisia järjestöjä, ammattiyhdistyksiä ja muita palkansaajien tai itsenäisten yrittäjien (maanviljelijöiden, käsityöläisten jne.) järjestöjä vapaasti toteuttamaan kulttuuripolitiikkaansa tai -hankkeitansa niin, että ne voivat nauttia kulttuuriarvojen koko rikkaudesta ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan kulttuurielämään.

"Animaatio"

9. Jäsenvaltioiden tai asianomaisten viranomaisten tulisi:

- (a) osallistua kulttuurityöntekijöiden kouluttamiseen, erityisesti "animaattoreiden", joiden tulisi toimia tiedon, yhteydenpidon ja ilmaisuuden välittäjinä siten, että he saattavat ihmiset yhteyteen toistensa kanssa ja palvelevat yhdyssiteinä yleisön, taideteosten ja taiteilijoiden välillä sekä yleisön ja kulttuurilaitosten välillä;
- (b) järjestää tälle henkilöstölle toimintaedellytykset, jotka toisaalta mahdollistavat heidän tukensa paikallisten yhteisöjen vapaaehtoisille "animaattoreille" ja toisaalta heidän toimintansa aloitteiden ja osallistumisen aikaansaamiseksi tarpeellisia koulutusmenetelmiä käyttäen;
- (c) rohkaista sellaisten viestintälaitteiden ja -välineiden käyttöä, joilla on kasvatuksellista arvoa ja jotka tarjoavat mahdollisuuden huomiseen, antamalla ne kulttuurikeskusten ja sellaisten laitosten kuten yleisten kirjastojen, museoiden jne. käytettäväksi.

Taiteen luominen

10. Jäsenvaltioiden tai muiden asianomaisten viranomaisten tulisi:

- (a) luoda yhteiskunnalliset, taloudelliset ja rahalliset olosuhteet, joiden tulisi varmistaa taiteilijoille, kirjailijoille ja säveltäjille tarpeellinen pohja vapaaseen luovaan työskentelyyn;
- (b) määrittää tätä tarkoitusta varten tekijänoikeuteen ja taideteosten suojeluun liittyvien lainsäädännöllisten toimenpiteiden lisäksi:
 - (i) kaikkiin ammattitaiteilijoihin sovellettavat yhteiskunnalliset toimenpiteet ja valtionaputoimenpiteet, joiden tavoitteena ei ole avustaa yksinomaan taiteellisen luomistyön kollektiivisia muotoja (teatteria, elokuvaa jne.), vaan myös yksittäisiä taiteilijoita;
 - (ii) apuraha-, palkinto-, valtion toimeksianto- ja taiteilijoiden työllistämispolitiikka, erityisesti julkisten rakennusten rakentamista ja koristamista varten;
 - (iii) kulttuurin levittämispolitiikka (näyttelyt, musiikki- ja teatteri-esitykset jne.);
 - (iv) tutkimuspolitiikka, joka mahdollistaa yksittäisille taiteilijoille, ryhmille ja laitoksille onnistumisen velvoitteista vapaan kokeellisen toiminnan ja tutkimustyön

- taiteen ja kulttuurin uudistamiseksi;
- (c) harkita rahastojen perustamista taiteellisen luomistyön avustamiseksi;
- (d) rohkaista kaikkien niiden pyrkimyksiä, jotka tuntevat kutsunusta taiteelliseen luomistyöhön, ja auttaa nuoria kehittämään kykijänsä ilman syrjintää, ja tukea laitoksia, jotka ovat erikoistuneet ammattikoulutukseen kaikilla taiteen aloilla;
- (e) edistää korkeatasoisten taidejäljennösten julkaisemista, kaudokirjallisten teosten julkaisemista ja kääntämistä sekä sävellysten julkaisemista ja esittämistä;
- (f) ottaa taiteilijoita mukaan kulttuuripolitiikan laadintaan ja toteuttamiseen kaikilla tasoilla;
- (g) varmistaa taideteoksia arvioivien elinten monipuolisuus ja niiden jäsenten säännöllinen vaihtuvuus sekä rahoituslähteiden moninaisuus, jotta luovien taiteilijoiden vapaus tulee turvatuksi;
- (h) antaa teknistä, hallinnollista ja rahallista apua harrastelijataiteilijoiden ryhmille ja tukea ei-ammattimaisten taiteilijoiden ja ammattitaiteilijoiden yhteistyötä.

Kulttuuriteollisuus

11. Jäsenvaltioiden tai asianomaisten viranomaisten tulisi valvoa, että taloudellisen tuottavuuden kriteeri ei vaikuta ratkaisevasti kulttuuritoimintaan, ja kulttuuripolitiikkaa suunniteltaessa huolehtia mekanismeista yksityisen kulttuuriteollisuuden kanssa käytäville neuvotteluille sekä täydentävien tai vaihtoehtoisten aloitteiden käsittelylle.

Levittäminen

12. Jäsenvaltioiden tai asianomaisten viranomaisten tulisi:

- (a) ottaa käyttöön kulttuuriomaisuuden ja -palvelujen valtionapuja palkintojärjestelmä ja luoda olosuhteet, jotka varmistavat, että näitä jaetaan mahdollisimman laajoille yhteiskuntaryhmille, erityisesti kaupallisten yritysten laiminlyömillä kulttuurin aloilla;
- (b) ryhtyä asianmukaisen valtionapu- ja sopimuspolitiikan avulla edistämään kulttuurijärjestöjen toiminnan kehittymistä kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla;
- (c) suosia sellaisia levitysmuotoja, jotka mieluummin johtavat yleisön aktiivisuuteen kuin kulttuurituotteiden passiiviseen

kulutukseen.

Tutkimus

13. Jäsenvaltioiden tai asianomaisten viranomaisten tulisi edistää kulttuurikehityksen tutkimushankkeita, jotka pyrkivät muun muassa meneillään olevien toimintojen arvioimiseen sekä uusien kokeilujen aikaansaamiseen ja jotka pyrkivät tutkimaan niiden vaikutusta mahdollisimman laajaan yleisöön, pyrkimyksenään mahdollinen uusiin toimenpiteisiin ryhtyminen kulttuuripolitiikan alalla.

B. Kulttuuritoimintaan liittyvät toimenpiteet

Tiedottaminen

14. Jäsenvaltioiden tai asianomaisten viranomaisten tulisi:

- (a) edistää kaikkia tiedotustilaisuuksia kuten kokouksia, keskustelutilaisuuksia, julkisia esiintymisiä, ryhmätyöskentelyä ja juhlia, jotta saataisiin aikaan keskustelua ja jatkuvaa ajatustenvaihtoa yksilöiden, yleisön, luovien taiteilijoiden, "animaattoreiden" ja tuottajien välillä;
- (b) kehittää urheilutilaisuuksien, luontoretkien, taide- ja esteettisen kasvatuksen, ajankohtaisten tapahtumien ja turismin tarjoamia mahdollisuuksia kulttuurikontakteihin ja -vaihtoon;
- (c) kehottaa tavanomaisia yhteiskunnallisia välittäjiä (yhteisöjä, laitoksia, työpaikkoja, ammattiyhdistyksiä ja muita ryhmiä) edistämään tiedottamista ja vapaata kulttuuri-ilmaisua jäsentensä keskuudessa mahdollisimman laajassa mitassa, jotta heidän tietoisuuttaan kulttuuritoiminnoista lisättäisiin ja heitä perehdytettäisiin niihin;
- (d) tarjota palautetta ja henkilökohtaisia aloitteita tuottavaa tietoa;
- (e) helpottaa kirjallisista teoksista osalliseksi pääsyä järjestämällä liikkuvia ja joustavia levittämismuotoja ja huolehtia jatkotyöskentelymahdollisuuksista sellaisissa paikoissa kuin kirjastot tai lukusalit;
- (f) edistää audiovisuaalisten välineiden laajaa käyttöä, jotta sekä menneisyyden että nykyajan paras kulttuuri-anti saataisiin laajojen väestönsien ulottuville, myös mahdollisuuksien mukaan suullinen perimätieto, jonka keräämisessä nämä välineet voivat varmasti olla avuksi;

- (g) edistää yleisön aktiivista osallistumista antamalla sen sanoa sanansa ohjelmien valintaan ja tuotantoon, edistämällä pysyvän ajatustenvaihdon luomista yleisön, taiteilijoiden ja tuottajien välille ja rohkaisemalla työpajojen perustamista yleisön käyttöön paikallisella ja yhteisötasolla;
- (h) kehottaa tiedotusvälineitä lisäämään ohjelmiansa määrää ja erilaisuutta mahdollisimman suuren valinnanvaran tarjoamiseksi ottaen huomioon vastaanottajien erittäin suuren erilaisuuden, kohottamaan suurelle yleisölle tarkoitettujen ohjelmien kulttuurista laatua, valitsemaan käyttöön kaiken yleisön ymmärtämää puhuttua kieltä ja kuvakieltä ja antamaan etusija sellaiselle aineistolle, joka palvelee paremminkin tiedottamista ja kasvatusta kuin propagandaa ja julkisuudentavoittelua, sekä kiinnittämään erityistä huomiota kansallisten kulttuureiden suojelemiseen joidenkin massatuotantotyyppien mahdollisia haitallisia vaikutuksia vastaan;
- (i) edistää vertailevaa tutkimusta taiteilijoiden, joukkotiedotusvälineiden ja yhteiskunnan vaikutuksista toisiinsa sekä kulttuuri-ohjelmien tuottamisen ja vaikutuksen suhteesta;
- (j) järjestää elinikäistä koulutusta ajatellen johdanto-opetusta audiovisuaalisista ilmaisukeinoista sekä tiedotusvälineiden ja -ohjelmien kriittisestä valinnasta varhaisesta iästä lähtien;
- (k) kehittää yleisesti kasvatusta- ja koulutusmuotoja, jotka soveltuvat yleisön erityispiirteisiin, jotta se tehtäisiin kykeneväksi vastaanottamaan, valitsemaan ja hallitsemaan nyky-yhteiskunnassa esiintyvää tiedon tulvaa.

Koulutus

15. Jäsenvaltioiden tai asianomaisten viranomaisten tulisi:

- (a) yhdistää toisiinsa järjestelmällisesti kulttuurisuunnittelu ja koulutussuunnittelu elinikäisen koulutuksen puitteissa, joka käsittää perheen, koulun, yhteiskunnallisen elämän, ammattikoulutuksen, jatkokoulutuksen ja kulttuuritoiminnan;
- (b) edistää laajojen väestöpiirien tiedonsaantia, muistaen, että on luotava sellaiset taloudellis-yhteiskunnalliset olosuhteet, jotka mahdollistavat heidän osallistumisensa yhteiskunnalliseen elämään, ja tehdä tarpeen vaatimia muutoksia koulutusjärjestelmiin, opetussisältöihin ja opetusmenetelmiin;

- (c) kehittää järjestelmällisesti kulttuuri- ja taidekasvatus- sekä taidekoulutusohjelmia kaikilla tasoilla siten, että taiteilijoita ja kulttuuritoiminnasta vastuussa olevia henkilöitä pyydetään osallistumaan niihin.

Nuoriso

16. Jäsenmaiden tai asianomaisten viranomaisten tulisi tarjota nuorille laaja valikoima kulttuuritoimintoja, jotka vastaavat heidän tarpeitaan ja heidän pyrkimyksiään. Heitä tulisi rohkaista omaksumaan yhteiskunnallista vastuuntuntoa, tulisi herättää heidän kiinnostuksensa oman maansa kansallista kulttuuriperintöä ja koko ihmiskunnan kulttuuriperintöä kohtaan, jotta tuettaisiin kulttuuriyhteistyötä ystävyden, kansainvälisen yhteisymmärryksen ja rauhan hengessä. Humanismin aatteita sekä yleisesti tunnustettujen kasvatuksellisten ja moraalisten periaatteiden kunnioitusta tulisi edistää.

Ympäristö

17. Jäsenvaltioiden tai asianomaisten viranomaisten tulisi:

- (a) luoda yhteistoimintajärjestelmiä, jotka antavat asukkaille tai heidän edustajilleen mahdollisuuden osallistua läheisesti kaupunkisuunnitteluprojektien valmisteluun ja niiden toteuttamiseen sekä oman arkkitehtonisen ympäristönsä muutoksiin samoin kuin historiallisten kaupunginosien, kaupunkien ja paikkojen suojelemiseen ja niiden liittämiseen nykyaikaiseen ympäristöön;
- (b) ottaa huomioon hallitusten välisten järjestöjen hyväksymät asiakirjat, jotka käsittelevät näitä kysymyksiä.

IV Kansainvälinen yhteistyö

18. Jäsenvaltioiden tai asianomaisten viranomaisten tulisi:

- (a) vahvistaa kahdenkeskistä ja monenkeskistä, alueellista ja kansainvälistä kulttuuriyhteistyötä ottaen huomioon yleisesti tunnustetut kansainvälisen oikeuden periaatteet, Yhdistyneiden Kansakuntien ihanteet ja päämäärät, valtioiden itsenäisyys ja riippumattomuus, keskinäinen etu sekä kulttuurien tasa-arvoisuus;

- (b) saada suuri yleisö tuntemaan kunnioitusta toisia kansoja kohtaan ja saada se kieltäytymään hyväksymästä kansainvälisiä väkivallantekoja sekä voima-, alistus- ja hyökkäävyyspolitiikkaa;
- (c) rohkaista sellaisten aatteiden ja kulttuuriarvojen levittämistä, jotka johtavat parempaan ymmärtämykseen ihmisten kesken;
- (d) kehittää ja monipuolistaa kulttuurivaihtoa, jotta edistetäisiin kaikkien kulttuurien arvojen yhä syvempää arvostamista, ja erityisesti kiinnittää huomiota kehitysmaiden kulttuureihin osoituksena näiden maiden kulttuuri-identiteetin kunnioittamisesta;
- (e) osallistua aktiivisesti kulttuuriprojektien toteuttamiseen ja yhteisin ponnistuksin luotujen töiden tuottamiseen ja levittämiseen sekä kehittää suoria yhteyksiä ja suoraa vaihtoa kulttuurin parissa toimivien laitosten ja henkilöiden välillä sekä kehittää kulttuurikehityksen tutkimusta;
- (f) rohkaista hallituksista riippumattomia järjestöjä, laajojen väestöpiirien yhteiskunnallisia ja kulttuurijärjestöjä, ammattiyhdistyksiä, yhteiskunnallisia ja ammatillisia ryhmiä, naisyhdistyksiä, nuorisoliikkeitä, osuustoimintaliikkeitä ja muita järjestöjä (esim. taiteilijoiden järjestöjä) osallistumaan kansainväliseen kulttuurivaihtoon ja sen kehittämiseen;
- (g) ottaa henkilövaihdossa huomioon eri maiden asiantuntijoiden välisen yhteistyön kaikkia osapuolia rikastuttava vaikutus;
- (h) muistaa, että kulttuuria käsittelevien johdantokurssien ja tiedon tarve on sitä suurempi, kun tarkoituksena on herättää mielenkiintoa toisten kansakuntien sivilisaatioihin ja kulttuureihin, jotta ihmisten mielet avautuisivat tunnustamaan kulttuurien moninaisuuden ja tasa-arvoisuuden;
- (i) varmistaa, että valitut sanomat liitetään yleismaailmallisiin yhteyksiin, jotta kulttuurista osalliseksi pääsemisen mahdollisuuksilla olisi merkitystä koko kansainväliselle yhteisölle;
- (j) ottaa huomioon se tärkeä osa, joka lehdistöllä, kirjoilla, audiovisuaalisilla välineillä ja erityisesti televisiolla voi olla edistettäessä kansojen keskinäistä ymmärtämystä ja tietämystä toisten kansojen kulttuurisaavutuksista; rohkaista

tiedotusvälineiden käyttöä televisiosatelliitit mukaanluettuina edistämään rauhanaatetta, ihmisoikeuksia ja perusvapauksia, ihmisten keskinäistä ystävyyttä, kansainvälistä ymmärtämystä ja yhteistyötä, ja näin luoda tarvittavat edellytykset, jotta kansalliset kulttuurit voivat vastustaa kansojen keskeisen vihan, sodan, väkivallan ja rasismia aatteita, jotka vaikuttavat haitallisesti ja turmelevasti nuoriin;

- (k) järjestää tarvittavat taloudelliset edellytykset toiminnoille, jotka pyrkivät edistämään kansainvälistä vaihtoa ja kulttuuriyhteistyötä.

V Liittovaltiot tai valtioliitot

19. Tätä suositusta toteutettaessa liittovaltiomuotoiset tai valtioliittomuotoiset jäsenvaltiot eivät ole velvollisia noudattamaan tämän suosituksen määräyksiä silloin, kun näitä määräyksiä koskeva päätösvalta on perustuslailla vakiinnutettu kullekin valtiolle, maakunnalle tai piirikunnalle; tällaisessa tapauksessa kyseisen liittovaltion tai valtioliiton hallituksen ainoa velvollisuus on saattaa nämä määräykset valtioiden, maakuntien tai piirikuntien tietoon ja suositaa näille niiden hyväksymistä.

Edellä oleva on alkuperäinen teksti siitä suosituksesta, joka hyväksyttiin asianmukaisesti Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatustiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokouksen yhdeksännessätoista istunnossa, joka pidettiin Nairobissa ja julistettiin päättyneeksi kolmantenakymmenentenä päivänä marraskuuta 1976.

Jonka vakuudeksi olemme allekirjoittaneet tämän suosituksen

Yleiskokouksen puheenjohtaja

Taaitta Toweett

Pääjohtaja

Amadou-Mahtar M'Bow

YK:n kasvatustiede- ja kulttuurijärjestön, Unescon sopimuksia ja suosituksia

Kasvatusta kansainväliseen ymmärtämykseen, yhteistyöhön ja rauhaan sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien opetusta koskeva Unescon suositus.

- No 1 Joukkotiedotusjulistus. Helsinki 1979
 No 2 Aikuiskasvatussuositus. Helsinki 1979
 No 3 Suositus liikkuvista kuvista. Helsinki 1981
 No 4 Ammattikasvatussuositus. Helsinki 1981
 No 5 Suositus historiallisesti huomattavien alueiden suojelusta ja merkityksestä nykypäivänä. Helsinki 1982
 No 6 Suositus kulttuuri- ja luonnonperinnön kansalliseksi suojelemiseksi. Helsinki 1982
 No 7 Méxicon kulttuuripoliittinen julistus. Helsinki 1982
 No 8 Suositus tieteen harjoittajien asemasta. Helsinki 1982
 No 9 Liikuntakasvatuksen ja urheilun kansainvälinen peruskirja. Helsinki 1982
 No 10 Rotua ja rotuennakkoluuloja koskeva julistus. Helsinki 1982
 No 11 Suositus taiteilijan asemasta. Helsinki 1983
 No 12 Opettajan asemaa koskeva suositus. Helsinki 1985
 No 13 Yleisopimus syrjinnän vastustamiseksi opetuksen alalla. Helsinki 1986
 No 14 Suositus laajojen väestöpiirien mahdollisuuksista osallistua ja vaikuttaa kulttuurielämään. Helsinki 1988